

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 16Cob/417/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3814207128
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 07. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Prikrylová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3814207128.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Prikrylovej a členiek senátu JUDr. Ivety Záleskej a JUDr. Ivce Čelkovej v spore žalobcu CD Consulting s.r.o. so sídlom Politických vězňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČ 264 29 705, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, proti žalovanému Y. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom P.J. U. XXX/X, T., o zaplatenie príslušenstva zmenkovej sumy, v odvolacom konaní o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č.k. 8Cb/7/2014-47 zo dňa 1. júna 2015, takto

rozhodol:

Odvolací súd späťvzatie žaloby v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne p r i p ú š ť a, v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a konanie z a s t a v u j e.

Vo zvyšnej časti odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e.

Žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu o zaplatenie príslušenstva zmenkovej sumy. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobou podanou na vzorovom tlačive A návrhu uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa žalobca proti žalovanému domáhal zaplatenia zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne z 1.158,- eur od 11.8.2009 do 22.12.2009 a z 12,- eur od 23.12.2009 do 29.4.2010 a úroku vo výške 6 % ročne z 1.158,- eur od 26.10.2009 do 22.12.2009 a z 12,- eur od 23.12.2009 do 29.04.2010, zmenkovej odmeny vo výške 3,86 eura a náhrady trov konania. Na preukázanie svojej pohľadávky žalobca predložil originál zmenky, pričom tvrdil, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný. Žalovanému bola žaloba spolu s tlačivom C podľa čl. 5 ods. 2 nariadenia doručená dňa 3.9.2014, ku ktorým sa žalovaný nevyjadril. Súd prvej inštancie nariadil na prejednanie sporu pojednávanie v súlade s čl. 5 ods. 1 v spojení s čl. 7 ods. 1 písm. c/ Nariadenia vzhľadom na to, že vo veci mienil vykonať dokazovanie i inými dôkazmi ako tými, ktoré v žalobe označil žalobca, s prihliadnutím na čl. 19 Nariadenia, podľa ktorého ak nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Súd prvej inštancie okrem tvrdených skutočností vychádzal podľa § 121 O.s.p. platného a účinného do 30.6.2016 aj zo skutočností, ktoré mu boli známe z jeho činnosti, keď mu bolo zrejmé, že POHOTOVOSTĚ s.r.o. vykonáva podnikateľskú činnosť formou poskytovania úverov a že si svoje nároky uplatňuje aj v exekučných konaniach. Z listín zo spisu Okresného súdu Prievidza sp.zn. 15Er/2922/2012 vo veci oprávneného POHOTOVOSTĚ s.r.o. proti žalovanému ako povinnému o vymoženie 12 eur

s príslušenstvom. Na pojednávaní vykonal súd prvej inštancie dokazovanie listinnými dôkazmi, a to žalobcom predloženou zmenkou označenou v pravej časti záhlavia číslom 3461891, pričom bez návrhu súd vykonal dôkaz listinami zo spisu Okresného súdu Prievidza sp.zn. 15Er/1119/2010, a to zmluvou o úvere označenou číslom 3461891 čl. 5 - 6 a kópiou zmenky označenou číslom 3461891 a vykonaným dokazovaním mal zistený skutkový stav : POHOTOVOSŤ s.r.o. ako veriteľ a žalovaný ako dlžník uzavreli dňa 31.03.2009 zmluvu, na základe ktorej veriteľ poskytol dlžníkovi úver vo výške 600 eur , pričom žalovaný sa zaviazal, že veriteľovi zaplatí 1.176 eur v 12 mesačných splátkach vo výške 98 eur. Súčasťou zmluvy boli všeobecné podmienky poskytnutia úveru. Žalovaný v súvislosti s uzavretou zmluvou o úvere podpísal listinu označenú ako zmenka s číslom 3461891. Zmenka bola vystavená v Prievidzi 31.03.2009 s tým, že v nej bolo uvedené : „zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad : POHOTOVOSŤ s.r.o., IČO 35 807 598, Pribinova 25, Bratislava, zmenkovú sumu a zmenkový úrok 0,25 % denne, keď zmenka bola vystavená bez protestu, na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia. Zmenka obsahuje zmenkovú sumu 1.158 eur a dátum začiatku úročenia 11.09.2009. Ako vystaviteľ zmenky je uvedený žalovaný. Na druhej strane zmenky je uvedené : Namiesto nás na rad CD Consulting s.r.o. K Červenému dvoru 3269/25a, 130 00 Praha, Česká republika, IČO 264 29 705 a podpis POHOTOVOSŤ s.r.o.

2. Právnu vec súd prvej inštancie posúdil podľa ním citovaných príslušných ustanovení slovenského hmotného práva, Občianskeho zákonníka, zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového (ďalej len ZZŠ), keď mal z vykonaného dokazovania preukázané, že žalobcom predložená zmenka zabezpečovala hlavný záväzkový vzťah, ktorým bola zmluva o úvere uzavretá medzi žalovaným a POHOTOVOSŤ s.r.o. ako veriteľom. Táto zmluva je zmluvou spotrebiteľskou podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže ide o zmluvu, ktorú uzatvára dodávateľ vo viacerých prípadoch a voči vopred neurčenému počtu spotrebiteľov, ktorí obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňujú. Žalovaný mal v tomto vzťahu postavenie spotrebiteľa a POHOTOVOSŤ s.r.o. mala postavenie dodávateľa. Išlo o spotrebiteľský úver podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. . Na právny vzťah účastníkov je potrebné aplikovať § 17 ods. 3 tohto zákona, ktorý je osobitným ustanovením k zmenkovému a šekovému zákonu, a to osobitne k § 17, keď osobitným spôsobom upravuje používanie zmenky v spotrebiteľských vzťahoch tak, že ho zakazuje. Z § 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z. je zrejmé, že jeho účelom je vylúčenie používania zmenky v spotrebiteľských vzťahoch. Takýto výklad zákona je

v súlade i so záverom Vrchného súdu v Prahe v konaní sp.zn. 9Cmo/122/2013, podľa ktorého pre rozpor so zákonom je podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatná zmenková dohoda, na základe ktorej podpísal spotrebiteľ v prospech podnikateľa zmenku na rad, ktorá súvisela so spotrebiteľským úverom. Táto skutočnosť nespôsobuje neplatnosť zmenky, na zakladá dôvodnú obranu proti povinnosti zaplatiť zmenku remitentovi. V tejto súvislosti poukázal súd prvej inštancie aj na nález Ústavného súdu ČR sp.zn. IV. ÚS 457/10 zo dňa 18.07.2013, v ktorom je okrem iného riešená otázka stretu zákona zmenkového a šekového so spotrebiteľským prvkom, otázka uplatnenia námietok po indosácii zmenky, otázka zákazu zneužívania výkonu práva a ďalšie otázky, ktoré úzko súvisia aj so súdenou vecou. Súd prvej inštancie konštatoval, že vzhľadom na uvedené skutočnosti neobstoja žalobcom podsúvané a v niektorých súdnych rozhodnutiach za správne označené závery o tom, že v uvedenom prípade neboli dané podmienka na nariadenie pojednávania, že neboli dané dôvody na to, aby súd na pojednávaní vykonával bez návrhu dôkazy na nikým netvrdené skutočnosti o kauze vystavenia zmenky, keďže zmenkové záväzky sú abstraktné. Súd prvej inštancie na tieto tvrdenia žalobcu zdôraznil, že základným cieľom občianskeho súdneho konania je dosiahnutie takého rozhodnutia, ktoré je správne, teda také, ktoré vychádza zo všetkých rozhodujúcich skutočností a správneho právneho posúdenia týchto skutočností. Nariadenie pojednávania a vykonanie jednoducho obstaraných listinných dôkazov neznižuje efektivitu a hospodárnosť konania. Už z podanej žaloby bolo i bez dokazovania zrejmé, že ide o zmenku v spotrebiteľskom vzťahu, teda zmenku, ktorou sa treba zaoberať aj z hľadiska jej kauzy podľa § 17 ods. 3 zákona zmenkového a šekového. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil súd prvej inštancie podľa § 142 ods. 1 O.s.p. platného a účinného do 30.06.2016 a žalovanému túto náhradu nepriznal z dôvodu, že si žalovaný túto náhradu neuplatnil.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). V odvolaní poukázal na to, že súd prvej inštancie vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa so zmluvou o úvere,

exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi. Žalobca ani žalovaný dokazovanie v tomto rozsahu nenavrhli. Ustanovenie § 120 ods. 1 O.s.p. umožňuje súdu vykonať v sporovom konaní aj iné dôkazy ako navrhli účastníci konania, avšak tento postup je možný len výnimočne, ak je vykonanie nenavrhovaných dôkazov nevyhnutné pre rozhodnutie veci a nevykonanie nejakého dôkazu môže byť príčinou toho, že súd nemôže rozhodnúť. Potreba vykonať ďalšie dôkazy musí vyplývať zo samotného dokazovania. V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť len z predloženej zmenky. Súd musí k otázke vykonania iných ako účastníkmi navrhovaných dôkazov pristupovať vyvážené a svoj postup musí náležite odôvodniť. V danom konaní súd prvej inštancie svoj postup nezdôvodnil. Zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine samo právo žalobcu. Vo vzťahu k žalobcovi ako indosatárovi je zmenka jediným legitimizačným prostriedkom, ktorý nie je možné ničím iným nahradiť. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak tak však neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu žalovaného, a na ťarchu žalobcu, vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovaného ako spotrebiteľa. Žalovaný sa tejto obrany nedomáhal, pohľadávku nerozporoval a svojím konaním ju fakticky uznal. Súd nevykonal žiadne dokazovanie nad rámec navrhnutých dôkazov v prospech uplatnenej pohľadávky a neobjektívne podporil v konaní žalovaného. Konanie súdu prvej inštancie predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý proces garantované v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Súd prvej inštancie dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Žalobca je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu, pričom ide o zmenku platnú, ktorá je abstraktným samostatným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné ju spájať ani podmieňovať inými okolnosťami než tými, ktoré sú uvedené na zmenke. Okresný súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmene upravených v zákone č. 191/1950 Zb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Súd predovšetkým ignoroval § 17 ZŠZ. Žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporom konaní nemôže činiť žalovaný, tým menej tak môže činiť sám súd. Je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky či žalobcovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany žalovaného a predovšetkým žalovaný v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu a iniciatívu na seba prevzal súd a suploval aktivitu žalovaného. Uvedené námietky majú hmotnoprávny charakter, preto v záujme zachovania rovnosti strán, súd nie je oprávnený žalovaného na nich ani upozorniť. Súd prvej inštancie vyhodnotil zmenku ako neplatný právny úkon. Uvedený záver súdu však vychádza len z kauzálnych námietok, ktoré žalovaný v konaní nevzniesol, ani ich nikto z účastníkov nepreukazoval. Zmluvný vzťah žalovaného s remitentom je po indosovaní irelevantný. Navyše žalobcovi nie je známy obsah údajného zmluvného záväzku. V danom prípade boli splnené všetky podmienky konania v zmysle O.s.p. a nárok je vymáhateľný súdnou cestou. Žalobca uzavrel, že nikto (okrem súdu) v konaní netrdil, že žalovanému bol poskytnutý spotrebiteľský úver, teda nie úver v súvislosti s jeho podnikateľskou činnosťou, a nikto túto skutočnosť v konaní ani nepreukazoval. Napriek tomu z tejto skutočnosti súd prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzal. Napadnutý rozsudok je podľa názoru žalobcu prekvapivým rozhodnutím, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že pre rozpor so zákonom spočívajúci v jeho obchádzaní je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatná dohoda o vyplnení zmenky, na základe ktorej spotrebiteľ podpísal v prospech podnikateľa zmenku a preto aj z tohto dôvodu žalobu zamietol. Podľa žalobcu súd prvej inštancie svoje tvrdenia zovšeobecňuje, vychádza len zo zaužitej praxe súdu v iných právne a skutkovo obdobných veciach, uvádza, že dochádza k zneužitiu postavenia voči žalovanému tým, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ s.r.o. dala vystaviť zmenku, pričom následky zmenky nemohli byť vzhľadom na náročnú právnu úpravu zmenkového a šekového zákona žalovanému známe a jasné. Nepochybne dochádza k porušeniu základného práva na spravodlivý súdny proces a k odňatiu možnosti konať pred súdom. Odvolacie dôvody žalobcu oprel o názory a závery rozsudku Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.08.2002, sp.zn. 25Cdo 1839/2000, uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 05.09.2013, sp.zn. 10Co/79/2013, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 21.11.2013, sp.zn. 43CoZm/10/2013. Žalobca navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrhu vyhovie v celom rozsahu a žalobcovi prizná náhradu trov odvolacieho konania, ktoré v odvolaní vyčíslil.

4. K odvolaniu žalobcu sa žalovaný nevyjadril.

5. Písomným podaním, ktoré došlo súdu prvej inštancie dňa 22.12.2015, zbral žalobca žalobu v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo zmenkovej sumy z uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo zmenkovej sumy žalobu späť. Z dôvodu späťvzatia žalobca žiada, aby súd priznal zmenkový úrok len v časti 0,06 % denne zo zmenkovej sumy.

6. Žalovanému bolo čiastočné späťvzatie žaloby žalobcom doručené dňa 23.06.2016, na ktoré nereagoval.

7. Od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len C.s.p.), ktorým bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. O.s.p. v znení neskorších predpisov.

8. Podľa § 370 ods. 1 C.s.p. ak je žaloba vzatá späť po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ale skôr, ako rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia súd späťvzatie nepripustí, ak s tým protistrana z vážnych dôvodov nesúhlasí. Ak späťvzatie žaloby pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a konanie zastaví. Podľa ods. 3 tohto ustanovenia ak je žaloba vzatá späť sčasti, použijú sa ustanovenia predchádzajúcich odsekov primerane.

9. Podľa § 370 ods. 2 C.s.p. súd späťvzatie nepripustí, ak s tým protistrana z vážnych dôvodov nesúhlasí. Pretože žalovaný nevyslovil nesúhlas s čiastočným späťvzatím žaloby, odvolací súd na základe procesného úkonu žalobcu, ktorým vzal žalobu čiastočne späť, konštatoval bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 385 ods. 1 C.s.p., že boli splnené podmienky pre aplikáciu ustanovenia § 370 C.s.p. ods. 1, 2 a 3. Odvolací súd pripustil čiastočné späťvzatie žaloby, rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti zrušil a konanie zastavil.

10. Odvolací súd preskúmal vec v zostávajúcej časti na v rozsahu podaného odvolania podľa § 379 a § 380 ods. 1, 2 C.s.p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo zvyšnej časti je potrebné ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdiť. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p., keď v danej veci nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem.

11. Podľa § 470 ods. 1 C.s.p. ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom jeho účinnosti.

12. Podľa § 470 ods. 2 C.s.p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

13. Preskúmaním obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie dostatočným spôsobom, dôkladne sa zaoberal tvrdeniami a dôkazmi účastníkov konania, dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami uvedenými v § 191 C.s.p. a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, keď s poukazom na ním citované ustanovenia Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, zákona o spotrebiteľských úveroch a zákona zmenkového a šekového žalobu zamietol a žalovanej ako úspešnej strane konania náhradu trov konania potrebných na účelné uplatňovanie a bránenie práva nepriznal. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie podrobne a presvedčivo odôvodnil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a konštatuje správnosť jeho dôvodov, na ktoré v podrobnostiach odkazuje.

14. Žalobca v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie namietal, že súd prvej inštancie vykonal nikým nenavrnuté dokazovanie, svojvoľne rozšíril rozsah dokazovania, a najmä neumožnil účastníkom konania vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu (koncentračná zásada v zmysle čl. 5 Nariadenia). Poukázal na to, že súd samotný nie je legitimizovaný vznášať za žalovaného námietky voči zmenke, pretože tým porušil princíp kontradiktórnosti konania a rovnosti strán sporu ako súčasť práva na spravodlivý proces.

15. Kľúčovými cieľmi európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu stanovenými v článku 1 nariadenia sú zrýchlenie, zjednodušenie konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch v rámci EÚ a zníženie nákladov, čím sa zjednoduší prístup k spravodlivosti. Pri plnení týchto cieľov majú sudy kľúčovú úlohu iniciovať kontroly a určovať postup, ktorý treba v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu dodržiavať, ako aj primeraným spôsobom uplatňovať vnútroštátne procesné právo, čo vyplýva z článku 19 Nariadenia. V zmysle bodu 9 preambuly Nariadenia by mal súd rešpektovať právo na spravodlivý proces a zásadu kontradiktórneho procesu najmä pri rozhodovaní o potrebe ústneho pojednávania, o dôkazných prostriedkoch a rozsahu, v akom sa vykonávajú dôkazy.

16. Jedna zo zásadných odvolacích námietok žalobcu spočívala v tom, že žalovaný sa v konaní žiadnej obrany nedovoľoval, námietky voči zmenke nevzniesol, a preto mal súd prvej inštancie vo veci rozhodnúť vyhovujúcim rozhodnutím. Tento názor je však nesprávny. Článok 4 Nariadenia upravuje zjednodušený, a v zásade písomný spôsob vedenia konania s nízkou hodnotou sporu a môže vzbudiť dojem, že súd nemá k dispozícii iné dôkazné prostriedky než v ňom uvedené, a nemá v zásade možnosť oboznámiť sa s inými písomnými dôkazmi, napr. so spotrebiteľskou zmluvou. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo však cieľom Nariadenia obmedziť sudcov pri zadovážení si dôkazov potrebných pre rozhodnutie veci, ale umožniť im využívanie technických a iných prostriedkov v záujme toho, aby dokazovanie prebehlo čo najjednoduchším a najmenej zaťažujúcim spôsobom (čl. 9 ods. 3 Nariadenia). Z článkov 8 a 9 Nariadenia jednoznačne vyplýva, že aj v konaniach s nízkou hodnotou sporu je zachovaná možnosť sudcu vykonať potrebné dokazovanie a napr. aj nariadiť ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné. Aj napriek zjednodušenej forme tohto druhu konania považoval odvolací súd postup súdu prvej inštancie za správny, pričom súd prvej inštancie rešpektoval ustálenú judikatúru Súdneho dvora, v zmysle ktorej je súd povinný ex offio prihliadať na nekalosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Aj keď súčasné procesné predpisy vo všeobecnosti prenechávajú do značnej miery smerovanie konania v dispozícii strany sporu (zvyšujúci sa dôraz na dispozitívnosť a kontradiktórnosť konania), nemožno pripustiť, aby sa sudy (sudovia) dostali do postavenia, aby len automaticky vytvárali exekučné tituly vychádzajúce iba z formálnych náležitostí podkladov rozhodnutia. Takýto prístup by bol v rozpore so § 2 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z.z., v ktorom je zakotvené právo aj povinnosť sudcov byť pri výkone svojej funkcie nezávislý, zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhodovať nestranné a spravodlivo. Preto, v akokoľvek formalizovanom procesnom postupe musí súd dbať, aby neprestal byť orgánom ochrany práv. Ani náležitý procesný postup tak nemôže viesť k vydaniu rozhodnutia, ktoré by učinilo vykonateľným nárok založený na takých excesoch, ako je zjavná absolútna neplatnosť právneho úkonu, zneužitie práva, šikanóznny výkon práva a podobne. To neznamena, že by zodpovednosť za výsledok sporu nemala byť zásadne na strane sporu a ani to, že by súd mal nahrádzať jeho pasivitu. Je však potrebné vnímať hranicu, po ktorú môže byť nepriaznivý výsledok sporu odôvodniteľný prístupom účastníka k uplatneniu jeho práv v konaní, ale za ktorou je súd povinný zamedziť tomu, aby svojou autoritou aproboval nežiaduce použitie práva. Práve takéto postavenie súdu je nevyhnutným atribútom právneho štátu a spravidla je vyjadrené v procesných ustanoveniach predpisov stanovujúcich ich základné princípy vychádzajúce z hodnotových základov spoločnosti. V prípade Nariadenia je to jednoduchý odkaz na spravodlivosť ako vodiaci princíp, na ktorý priamo odkazuje v bode 1 preambuly. Nebolo by možné považovať za spravodlivé také rozhodnutie, ktoré by súd vydal napriek závažným principiálnym pochybnostiam o dôvodnosti uplatneného nároku iba preto, že bol dodržaný procesný postup, ktorý sám o sebe dovoľuje uplatnenému nároku vyhovieť. Vzhľadom na to bol súd prvej inštancie aj v procese podľa Nariadenia oprávnený rozhodnúť inak ako vyhovením návrhu (a to aj za situácie, že by žalovaný v žalobnej odpovedi nárok prípadne akceptoval), a bol oprávnený aj na vykonanie dôkazov, ktoré strany sporu nenavrhl, pretože boli nevyhnutné pre také rozhodnutie vo veci, ktoré zabránilo aprobovaniu zjavne neprimeraného použitia zmenky.

17. Žalobou v predpísanej podobe (tlačivo A) podanou podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, sa žalobca proti žalovanému domáhal zaplatenia príslušenstva zmenkovej sumy a náhrady trov konania. Podľa článku 5 ods. 1 Nariadenia má konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu písomnú formu. Súd nariadi ústne pojednávanie iba vtedy, ak to považuje za potrebné alebo ak to navrhnu účastníci, príp. niektorý z nich.

V súlade s článkom 19 Nariadenia ak Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi slovenským procesným právom. Procesný postup súdu je upravený v článku 5 ods. 2 - 7, článku 6, 7, 8, 9, článku 12 ods. 2 Nariadenia, v ostatnom sa tento postup riadi Občianskym súdnym poriadkom. Kľúčovými cieľmi európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu stanovenými v článku 1 Nariadenia sú zrýchlenie, zjednodušenie konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch v rámci Európskej únie zníženie nákladov, čím sa zjednoduší prístup k spravodlivosti. Pri plnení týchto cieľov majú sudy kľúčovú úlohu iniciovať kontroly a určovať postup, ktorý treba v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu dodržiavať, ako aj primeraným spôsobom uplatňovať vnútroštátne procesné právo, čo vyplýva z článku 19 Nariadenia. V zmysle bodu 9 preambuly Nariadenia by mal súd rešpektovať právo na spravodlivý proces a zásadu kontradiktórneho procesu najmä pri rozhodovaní o potrebe ústneho pojednávania, o dôkazných prostriedkoch a rozsahu, v akom sa vykonávajú dôkazy. Povinnosť súdu kontrolovať a určovať postup v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa posilňuje v zmysle článku 12 ods. 2 Nariadenia, ktorým sa súdu ukladá povinnosť podporovať strany sporu, pokiaľ ide o procesnoprávne veci, a to poskytovaním informácií o procesnoprávnych otázkach, pričom z odôvodnenia čl. 9 vyplýva, že súd musí v záujme zabezpečenia spravodlivosti konania voči obidvom stranám sporu postupovať rovnakým spôsobom. Povinnosť informovať strany o procesnoprávnych otázkach si súd môže v závislosti od vnútroštátnych postupov plniť rôznym spôsobom.

18. Odvolací súd v konaní nezistil, že pred súdom prvej inštancie došlo k vadám v postupe súdu podľa čl. 7 ods. 1 Nariadenia pri posudzovaní procesných otázok v priebehu konania. Podľa čl. 5 ods. 2, 3 Nariadenia vyzval súd žalovaného tlačivom C na odpoveď a spolu s tlačivom C zaslal súd prvej inštancie žalovanému žalobu a poučenie účastníka konania. Doručované písomnosti boli žalovanému doručené dňa 18.08.2013. Z úradnej činnosti súd prvej inštancie pripojil do spisu zmluvu o úvere a všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré zaslal účastníkom konania na vyjadrenie s tým, že súd vykoná dôkaz ich oboznámením. Podľa § 100 ods. 1 posledná veta O.s.p. vykonal súd prvej inštancie predbežné právne posúdenie veci. Zároveň súd prvej inštancie zaslal právnenému zástupcovi žalobcu a žalovanému poučenie účastníka konania. Právny zástupca žalobcu prevzal tieto listiny dňa 30.03.2015 a žalovaný dňa 13.05.2015. Pripojením týchto listín bez návrhu účastníkov konania, vykonal súd prvej inštancie skutkové zistenia, ktoré posúdil ako právne významné pre rozhodnutie o uplatnenom nároku a následne vo veci rozhodol na pojednávaní dňa 01.06.2015, na ktorom aj vyhlásil rozsudok.

19. V súlade s bodom 22 preambuly, článkom 12 ods.2 a 19 tohto Nariadenia je súd povinný poučiť účastníkov o ich procesných právach. Je potrebné postupovať v súlade s vnútroštátnym právom, ktoré jednoznačne v § 120 ods. 4 O.s.p. platného a účinného do 30.06.2016 ukladá povinnosť súdu prvej inštancie pred rozhodnutím vo veci samej poučiť účastníkov, že všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada. Skutočnosti a dôkazy uplatnené neskôr sú odvolacím dôvodom len za podmienok uvedených v § 205a.

20. Súd prvej inštancie dodržal v konaní procesný postup, ktorý vyplýva z Nariadenia a v spojení s ním z príslušných ustanovení O.s.p. platného a účinného v čase rozhodovania, pričom postupoval v súlade s § 120 O.s.p. platného a účinného do 30.06.2016, a účastníkov konania poučil podľa § 120 ods. 4 O.s.p. platného a účinného do 30.06.2016 o dôkaznej povinnosti. Túto povinnosť má súd bez ohľadu na to, či je účastník konania právne zastúpený. V nadväznosti na oznámenie súdu adresované účastníkom konania, že vykoná z vlastnej iniciatívy aj iné, než účastníkmi predložené dôkazy, sa toto poučenie javilo ako potrebné. Splnenie tejto poučovacej povinnosti má rozhodujúci vplyv na rozhodnutie vo veci samej, na možnosť napadnúť toto rozhodnutie v riadnom, prípadne aj v mimoriadnom opravnom konaní, pretože jeho obsahom je významné obmedzenie predkladať alebo označovať v ďalšom konaní dôkazné prostriedky a skutočnosti, hoci objektívne existujú. Súd prvej inštancie musí splniť túto poučovaciu povinnosť s osobitným zreteľom na to, že spravidla ide o poslednú reálnu možnosť predložiť alebo označiť dôkazné prostriedky a skutočnosti, ktoré by mohli priniesť skutkové poznatky nevyhnutné na úspech žaloby alebo účinnú obranu proti nej.

21. Preskúmaním obsahu súdneho spisu odvolací súd zistil, že žalobca mal objektívnu možnosť vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam a dôkazom, ktoré súd prvej inštancie pripojil do spisu bez návrhu účastníkov konania podľa § 120 ods. 1 posledná veta O.s.p. platného a účinného do 30.06.2016 a ktoré pri rozhodovaní posúdil ako významné pre zistenie skutkového stavu a právne posúdenie žalobcom uplatneného peňažného nároku zo zmenky podľa § 123 O.s.p. platného a účinného do 30.06.2016. Citované zákonné ustanovenie dáva súdu možnosť vykonať aj iné dôkazy ako tie, ktoré navrhli účastníci konania, za účelom zistenia skutkového stavu, zvlášť za situácie aká nastala v danom spore. Ide vlastne o prelomenie zásady formálnej pravdy v sporovom konaní. Tento postup je výnimočný a je možné ho využiť vtedy, keď je vykonanie nenavrhnutých dôkazov nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd prvej inštancie mal zo žalobcom predloženej vlastnej zmenky preukázané, že pôvodným majiteľom zmenky bola spoločnosť POHOTOVOSTĚ s.r.o., na rad ktorej vystavil dňa 31.03.2009 žalovaný zmenku, na líci ktorej sa nachádza číslo zmluvy 3461891. Práve tieto skutočnosti boli podkladom pre postup súdu prvej inštancie podľa § 120 ods. 1 posledná veta O.s.p. platného a účinného do 30.6.2016, pretože vznikli pochybnosti, či zmenka vystavená žalovaným má alebo nemá zabezpečovací charakter, či zabezpečovala alebo nezabezpečovala plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, prípadne i zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

22. Ochrana spotrebiteľa ako povinnosť súdu vyplýva nielen z predpisov hmotného práva, ale aj z práva Európskej únie. Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, ide o spotrebiteľskú zmenku, v rámci ktorej existujú odlišnosti oproti zmenke z iného právneho vzťahu. Jednou z odlišností spotrebiteľskej zmenky je zohľadnenie kauzy právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Ďalšou odlišnosťou spotrebiteľskej zmluvy je ex offo súdna kontrola neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia. To platí aj v právnych veciach podľa Nariadenia, v ktorých má žalovaný postavenie spotrebiteľa. Súdny dvor Európskej únie vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS (C-240-244/98, Oceano Grupo Editorial, C-243/08, Pannon GSM) vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offo, neskôr (C-137/08, VB Pénzügyi Lízing) dokonca vyslovil, že ich musí skúmať ex offo a (C-618/10, Banco Espa?ol de Credito), že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takých prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom Európskej únie. Z ustanovenia § 17 zákona č. 191/150 Zb. nevyplýva zákaz skúmania kauzálnych námietok ex offo. Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálne vzťahy, na ktorých zabezpečenie bola vystavená zmenka. Čl. 7 ods. 3 Nariadenia stanovuje, že súd v prípade pasivity žalovaného len "vydá rozsudok", nestanovuje, že súd žalobe musí vyhovieť. Odvolací súd je toho názoru, že v danom prípade súdu prvej inštancie nič nebránilo, aby z úradnej povinnosti skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky. Pripojením zmluvy o úvere a všeobecných podmienok poskytnutia úveru súd prvej inštancie neporušil koncentračnú zásadu, a tým, že účastníkom konania zaslal pripojené listiny, s obsahom ktorých sa súd prvej inštancie oboznámil a tieto posúdil ako dôkazy na zistenie skutkového stavu, neporušil ani princíp kontradiktórnosti súdneho konania a ani rovnosť účastníkov konania.

23. Vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, ktorý vo viacerých rozhodnutiach poukázal na to, že spotrebiteľ sa či už z dôvodu nevýhodnej vyjednávacej pozície alebo z dôvodu neinformovanosti dostáva do nevýhodnejšieho postavenia a túto nerovnováhu súd môže odstrániť ex offo zbavením účinku nečestných zmluvných podmienok (porov. Oceano Gruppo editoriale spojené prípady C-240 až C-244/98). Súdny dvor zároveň judikoval, že existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ nedokáže poukázať na nekalú povahu zmluvnej podmienky (spojené prípady C-240 až C-244/98). Vyhodnotenie zmluvnej podmienky ako nečestnej nie je jednoduchá záležitosť. Smernica indikatívnym spôsobom vypočítava, čo všetko sa má pritom zohľadniť (posúdenie zmyslu posudzovanej klauzuly, posúdenie ostatných zmluvných podmienok, ich porovnanie s ostatnými zmluvami, vyhodnotenie všetkých okolností prípadu a iných; čl.4 ods.1 smernice). Súdny dvor stanovil jasnú požiadavku na ochranu pred nečestnými klauzulami pri štandardných produktoch obdobne ako vyžadujú vnútroštátne pravidla verejného poriadku teda vždy za každých okolností (porov. C-76/10 POHOTOVOSTĚ/Korčkovská, bod 50,51).

24. Proces podľa Nariadenia nie je vylúčený z pôsobnosti judikátov súdneho dvora

a ex offio súdnej kontroly neprijateľnosti zmluvných podmienok. Zmenka je náročná na formality a aj v zmenkových právnych veciach je dôležité zaoberať sa ex offio neprijateľnosťou zmluvných podmienok zmluvy, ktorú zmenka zabezpečuje.

25. Žalobca, ktorý sa stal majiteľom niekoľkotisíc zmeniek indosamentom od spoločnosti POHOTOVOST' s.r.o. si musel byť vedomý, že v skutočnosti ide o zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov, na ktorých dopadá osobitná ochrana (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka) a ktorých postavenie nie je možné nijako zhoršovať oproti postaveniu, ktoré garantuje Občiansky zákonník (§ 54 ods.1). Zmenky indosované na žalobcu majú priamy odkaz na zmluvu o úvere.

26. Odvolací súd preto konštatuje, že súd prvej inštancie postupoval v súlade s hmotným právom, keď riešil kauzu zmenky a zmluvu o úvere posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu obsahujúcu neprijateľné zmluvné podmienky. Ako základnú a významnú neprijateľnú zmluvnú podmienku posúdil súd prvej inštancie dohodu o vyplnení zmenky ako súčasť všeobecných podmienok poskytnutia úveru podľa § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil aj neprijateľnosť zmluvnej podmienky podľa § 53 ods. 4 písm. l/ Občianskeho zákonníka, nakoľko prijatím zmenky preniesol veriteľ povinnosť dôkazného bremena na spotrebiteľa (čl. 1 § 10 a § 17 zákona č. 191/1950 Zb.).

27. Odvolací súd považuje za potrebné v danej veci dodať, že zmluva o úvere je nielen zmluvou spotrebiteľskou, ale aj zmluvou o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 258/2001 Z.z., na vystavenie ktorej a na prijatie ktorej treba aplikovať § 4 ods. 6 citovaného zákona. Podľa tohto ustanovenia mohol veriteľ zmenku vystavenú dlžníkom, ktorý mal v záväzkovom vzťahu postavenie spotrebiteľa, prijať len ak išlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s týmto ustanovením, veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky (znenie od 1.1.2008 do 31.12.2010). V danom prípade spoločnosť POHOTOVOST' s.r.o. poskytla žalovanému úver vo výške 600 eur a po vyplnení zmenky (dohoda o vyplnení zmenky podľa článku 14 všeobecných podmienok) sumou 1.158 eur a dátumu začiatku úročenia zmenkovej sumy zmenku rubopisom previedla na žalobcu. Odvolací súd konštatuje, že zmenka bola vyplnená podstatne vyššou zmenkovou sumou než pripúšťa zákonné ustanovenie, pretože daný spotrebiteľský úver treba považovať pre absenciu podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere za úver poskytnutý bez úrokov a bez poplatkov (absencia RPMN).

28. Odvolací súd, zhodne so súdom prvej inštancie, je toho názoru, že pôvodnému majiteľovi zmenky, remitentovi, nevzniklo právo zmenku vyplniť pre absolútnu neplatnosť dohody o vyplňovacom práve ani zmenku vystavenú žalovanou prijať. Žalobcovi zo zmenky nevzniklo právo na žiadne plnenie. Žalobca, ktorý nadobudol zmenku rubopisom na škodu dlžníka, sa nemôže úspešne domáhať plnenia titulom zmenky prijatej a vyplnenej v rozpore s hmotným právom, pretože ide o výkon práva, ktorý nepožíva právnu ochranu ako konanie v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

29. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté rozhodnutie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. účinného od 1.7.2016 vo zvyšnej časti potvrdil.

30. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. Keďže úspešnému žalovanému trovy odvolacieho konania nevznikli, odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania žalovanému nepriznal.

31. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri ku nule (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

: Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) :

- dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
 - a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
 - b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
 - c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
 - d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
 - e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
 - f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.)
- dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
 - a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
 - b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
 - c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.)
- dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.)
- dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 C.s.p.)
- v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh, § 428 C.s.p.)
- dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom (okrem prípadov podľa § 429 ods. 2 C.s.p.). Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).